

ХУБАВИЦАТА ЕЗЕНЗУЛХАР АВАРСКА ПРИКАЗКА

Превод от руски: Иван Троянски, 1976

chitanka.info

В една късна вечер три сестри влачели козина. Приказвали си за това, за онова и най-голямата рекла:

— Ако шахът ме вземе за жена, от едно кълбо вълна ще му изтъка толкова сукно, че да облече цялата си войска!

— Ако шахът вземе мен за жена — казала средната, — с една крина брашно ще наситя цялата му войска!

— А пък аз — казала най-малката — ще му родя син с бисерни зъби и дъщеря със златни къдрици...

А шахът в това време стоял под прозореца и слушал разговора им.

Той се оженил за най-малката и скоро след сватбата потеглил на война.

Времето минавало. Жената на шаха родила две близначета: син с бисерни зъби и дъщеря със златни къдрици. Но по-големите сестри намразили малката и тайно ѝ отнели двете деца, а в люлката сложили кученце и котенце.

При шаха изпратили бързоходец със съобщение, че жена му родила кученце и котенце. А момчето с бисерните зъби и момичето със златните къдрици злите сестри заповядали да бъдат хвърлени в един дълбок дол с коприва. Слугата така и сторил.

Бързоходецът скоро се върнал от шаха със заповед: да удавят кученцето и котенцето в реката, а майката да изпъдят от двореца и да я облекат с магарешка кожа. Нека я носи като знак за позор.

Но момчето с бисерните зъби и момичето със златните къдрици не загинали сред копривата в дълбокия дол. Щом слугата си отишъл, при тях дотичала една златорога сърна. Дала им да сучат от млякото ѝ и от този ден ги кърмила, докато пораснали.

А когато децата отраснали, сърната ги повела към най-гъстата гора. Малко ли вървели, много ли, но стигнали до един чудесен замък. В този замък нямало жива душа, макар че богатата му наредба подходдала за шахски дворец.

Заживели братът и сестрата в замъка.

Братът ходел в гората на лов, а сестрата шетала в къщи.

Веднъж девойката се къпала в ручея пред замъка и водата отнесла един неин златен косъм. А ручеят течал към града, където живеел шахът — бащата на момъка и девойката.

Златният косъм попаднал заедно с водата в стомната на една бедна вдовица. Вдовицата показала златния косъм на балдъзите на шаха, които били на почит в двореца. Като видели златния косъм, сестрите тозчас се досетили чий е той. Много обещали на вдовицата, много ѝ дали веднага на ръка и казали:

— Девојката, от която се е отскубнал този косъм, има брат. И девојката, и брат ѝ са наши врагове. Измисли каквато щеш хитрост, извърши каквото щеш коварство, но погуби този момък. А когато погубиш него — с девојката лесно ще се справим... И знай: ние няма да забравим услугата ти!

Вдовицата тръгнала нагоре, право срещу течението на ручея. Малко ли вървяла, много ли — стигнала до замъка в гората и видяла там девојката сама-саменичка. Като змия засъскала вдовицата, като лисица заизвъртала:

— Как можеш да търпиш такава самота, такава скука! Нещо хубаво ще се случи, нещо лошо ще стане, а на теб няма кой да ти разкаже! Брат ти трябва да ти намери забавление. На изток, през две планини, които се бият една друга, чувала съм от хората, расте една чудна ябълка. Тази ябълка сама приказва. Като приказва, ръкопляска; като ръкопляска, подскача. Кажу на брат си, нека ти донесе барем едно клонче. Ще заприказва ябълката, ще заподскача — никога няма да те остави да скучаеш!

Вдовицата си отишла, а девојката се натъжила, заплакала... Върнал се брат ѝ от лов и девојката му рекла:

— Цял ден си все в гората и в гората... Оставяш ме сама вкъщи. А как да те чакам, с какво да се забавлявам, не си и помислял! Скучно ми е сама-саменичка!

— Какво искаш, мила ми сестро?

— Казват, че на изток, през две планини, има една чудна ябълка. Сама приказва. Като приказва, ръкопляска; като ръкопляска, подскача. Донеси ми барем едно клонче. С нея никога няма да скучая!

Момъкът възседнал коня, препуснал на изток. Много ли пътувал, малко ли — стигнал до двете планини. Планините ту се удряли една о друга, ту се разделяли; ту се удряли, ту се разделяли — ето какви били тези планини! А зад тях — ябълката. Сама приказва. Като приказва, ръкопляска; като ръкопляска, подскача... И няма друг път към нея, освен между двете планини.

Опънал по-здраво юздата момъкът, подкарал в галоп. Планините се ударили една о друга, отрязали опашката на коня, но конникът вече бил при ябълката.

Отчупил едно клонче от говорящата ябълка и щом планините се разделили, подкарал коня обратно. Метнал клончето на рамо, поел към къщи...

Не минало много време и злите сестри пак изпратили вдовицата при девойката. Искали да разберат дали не се е случило нещо в замъка.

Момъкът бил на лов, а пред девойката стояло ябълковото клонче. Клончето приказвало само. Като приказвало, ръкопляскало; като ръкопляскало, подскачало.

И хитрата вдовица казала:

— Как може да се забавляваш с такива щуротии? Не ти ли омръзна това? Млада девойка си, а нямаш приятелка! Чувах, че в един сребърен дворец отвъд морето живее хубавицата Езензулхар. Похубава от нея, по-умна от нея няма по целия свят... Кажи на брат си да се ожени за нея! Тогава ти ще имаш приятелка и никога няма да усетиш какво е скука!

Вечерта братът се върнал от лов, девойката започнала да плаче и да се оплаква:

— Захвърляш ме сама-саменичка — плачела тя. — Препускаш из гората от сутрин до вечер. А на мен вече ми омръзна тази говоряща ябълка! Нямам приятелка, погубвам се от тъга... В един сребърен дворец отвъд морето живее хубавицата Езензулхар. Ожени се за нея и ти ще имаш жена, а аз — сестричка.

Момъкът нищо не можел да откаже на сестра си — толкова я обичал! Взел си сигурно оръжие, оседдал верния си кон и тръгнал.

Пътувал, пътувал. И нощем пътувал, и денем... Много пътища оставил зад себе си и веднъж гледа: седи мирно на прага на колибата си един старец с бяла брада.

— Добър ден, татко! — поклонил се момъкът.

— На добър час! — пожелал му старецът. — Къде отиваш, синко? Момъкът разказал.

Старецът се намръщил.

— Слушай какво ще ти река — казал той. — Тръгвай по-добре обратно. Много смелчаги заминаха по този път, но нито един не се върна... Езензулхар живее в сребърни чертози, заобиколени от морето.

Трябва да я повикаш на брега. Ако не излезе при повикването, този, който я вика, се смръзва до коленете. Ако я повика втори път и тя не излезе — човекът се смръзва до сърцето. А пък ако не излезе и на третия път — човекът се превръща на камък. Целият бряг е осеян с такива каменни конници...

— Прости ми, татко! — казал момъкът. — Дълг на по-младия е да слуша съветите на по-старите... Но все пак аз ще тръгна по пътя на смелчагите! Те се опитвали да победят Езензулхар, ще се опитам и аз.

Пътувал, пътувал. Малко ли пътувал, много ли, но на края видял сребърните чертози на Езензулхар.

Целият морски бряг бил осеян с каменни конници, но храбрият момък не се уплашил, не трепнал.

— Езензулхар! — извикал силно той.

Езензулхар не излязла и момъкът се смръзнал до коленете.

— Езензулхар! — повикал той отново.

Езензулхар не излязла и момъкът се смръзнал до сърцето.

— Езензулхар! — повикал той трети път.

Но и този път Езензулхар не излязла. Цялото тяло на момъка се смръзнало, той се вкаменил като смелчагите, които дошли преди него...

А сестрата чакала, чакала брат си, все мислела за него, място не си намирала. Минал месец — брат ѝ не се вижда. Минали два — брат ѝ не си идва. Изтекъл трети — брат ѝ не се върнал.

Девојката се препасала с връв, взела една желязна тояга, обула стоманени обувки и тръгнала да го търси.

Вървяла, вървяла. Много ли, малко ли вървяла, но почивка не знаела, не яла, не пила... Срећнала на края оня мъдър старец с бялата брада. Седял си кротко на прага на колибата си.

— Къде отиваш? — попитал старецът.

Девојката разказала.

— Езензулхар отдавна превърна на камък твоя брат — казал старецът. — И не само твоя брат, а и всички смелчаги, които искаха да се оженят за нея... Но те може да се съживят. Трябва само Езензулхар за миг да се покаже от двореца си... Ти, като идеш на морския бряг, я повикай веднъж и дважд. Ако не излезе, третия път извикай така: „Нима ти си по-прекрасна от мен, златокъдрата, че толкова се гордееш?“ Тогава Езензулхар няма да изтрае и ще излезе от двореца си.

Девојката благодарила на стареца и тръгнала нататък. На морския бряг видяла вкаменения си брат и горчиво заплакала. След това си поела дъх и силно извикала:

— Хей, Езензулхар, излез!

Езензулхар не излязла и девојката се смръзнала до коленете.

— Излез, Езензулхар! — повикала отново тя.

Езензулхар не излязла и този път и девојката се смръзнала до сърцето.

— Нима си по-прекрасна от мен, златокъдрата, че толкова се гордееш? — извикала тогава девојката.

И в същия миг Езензулхар излязла.

— Коя е тази златокъдра? — попитала тя.

Вкаменените храбреци веднага оживели и всичките тези прославени юнаци нарекли момъка свой по-голям брат, а сестра му — своя по-малка сестричка. Езензулхар се качила на една златна лодка, изплавала на брега.

— Този момък е наш по-голям брат — казали ѝ юнаците. — Той и сестра му ни върнаха живота. Омъжи се за него!

Езензулхар се съгласила и момъкът се оженил за нея. Цял месец не млъкнали тъпаните и зурните! А сетне момъкът откарал Езензулхар с неизчислимите ѝ богатства в замъка си. Пътем се отбили при мъдрият старец, който толкова добре ги съветвал. Помолили го да им стане баща и го взели със себе си.

А всички съживени юнаци и смелчаги изпратили младоженците до дома им след това им пожелали щастие и всеки заминал за родния си край...

Момъкът започнал, както по-рано, да ходи всеки ден на лов, а сестра му и Езензулхар шетали в къщи и никога не скучаели.

Веднъж момъкът се връщал от лов и срещнал множество конници. Те объркали пътя и скитали из гората. Водел ги шахът. Бил на лов с придворните си.

Момъкът ги поканил в замъка си, направили пир, а на сутринта ги изпратил до края на гората, показал им пътя.

На другия ден шахът проводил бързоходец. Канел момъка и цялото му семейство в двореца си. С пищен празник искал да се отплати за гостоприемството.

Приготвили се да идат на гости, а когато тръгвали, мъдрият старец казал на момъка:

— Пред портата на двореца ще видиш една жена, облечена с магарешка кожа. Ще попиташ шаха: „Каква е вината ѝ? Защо е подложена на такъв позор?“ Шахът ще ти отговори: „Защо искаш да знаеш? Наказал съм я заслужено!“ Но ти не оставяй шаха на мира, докато не ти разкаже всичко.

Пристигнали в града и пред портата на двореца видели една много красива жена, облечена с магарешка кожа.

— Каква е вината ѝ? — попитал момъкът шаха. — Защо е наказана толкова жестоко?

— Защо искаш да знаеш? — недоволно отвърнал шахът. — Наказана е заслужено.

Но момъкът все питал, докато шахът му разказал всичко. Едва шахът завършил разказа си и мъдрият старец накарал момъка да покаже бисерните си зъби. А сетне свалил кърпата от главата на девойката, разпуснал златната ѝ коса.

— Не са ли твои тези деца? — рекъл старецът на шаха. — Или те приличат на котка и куче? — И той разказал на шаха за съдбата на децата му.

Шахът и всичките му придворни онемели от смайване.

А когато шахът се опомнил, най-напред заповядал да окъпят седем пъти, да пременят с най-хубава рокля и да сложат на престола майката на наследниците му.

Сетне шахът заповядал да погубят двете балдъзи. Наказал и слугата, който хвърлил децата сред копривата в дълбокия дол, и вдовицата, която, за да угоди на злите сестри, ходила при девойката...

А после дал огромен пир по случай голямата радост. Журната и тъпанът не млъквали сто дни, пехливаните и играчите забавлявали всички гости.

И аз бях на този пир. Заедно с тях пих домашна бира. Научих всичко и ви го разказах.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.